

הגזול ומאכיל

פרק עשירי בבא קמא

קיד.

עין משפט נר מצוה

גה א ב טושיע ח"מ סי'
 כח ספק ד' נבגיה:
 ג ב ג מ"י פ"ב מהל'
 שמים הלכה ו סמג
 עשין כב טושיע ח"מ סי'
 קשה ספק לח:
 ג ב ד מ"ט טושיע
 שם ספק לג:
 גה ה מ"י שם הלכה ז
 ופ"ו מהל' מ"ט הל'
 ד י ח סמג שם ו"י קו
 טושיע ח"מ שם ספק מ
 וטושיע י"ד סי' שלד ספק
 מנ:

ג ב ו מ"י פ"ה מהלכות
 גולה ואזכיה הל' י
 סמג עשין מז טושיע ח"מ
 סי' שפט ספק ה:
 ד ז מ"י שם פ"ו הל' ב
 וינין הסוגות ונתימ'
 ופ"ח הל' י סמג שם
 טושיע ח"מ סי' רעט ספק
 ז וימין שפט ספק א:
 סא ח מ"י פ"ו שם הל'
 טו סמג שם טושיע
 סי' שט:

כב ט י מ"י שם הל' ז
 סמג שם טושיע שם:
 כג כ מ"י פ"ה שם הלכה
 י סמג שם טושיע
 ח"מ סי' שפט ספק ה:
 כד ל מ מ"י פ"ו שם
 הלכה ג סמג שם
 טושיע ח"מ סי' שפט:

הגהות מהר"ב

ר"ת

א"ת ה"יטו גזול ואפילו
 למ"ד. י"ב גזול מ דף
 עט:

לעזי רש"י

גיר"א. אינו לעזי. אולי
 צ"ל: גרוד.

מוסף רש"י

עורות של בעל הבית
 מחשבה מטמאתן. על
 הכיף אינו עשוי למוכר
 ושמה מן מטות
 ודולקאות וקטנולות
 ומשמש עליהן לנכר
 שאליו לו בלא חסרון
 מלאכה מקבלן טומאה
 מ"ד (לע"ז טו). ושל
 עבדן. השעו לנכר און
 מחשבתו מטמאתו לעבד
 דמלכין ומזנין והלקח
 יעשה מהם מעטלים
 ועדין לא נגמרה מלאכתן
 לכך (טו). של גזלן
 אין מחשבה מטמאתן.
 וזע"פ שמישע עליהן לנכר
 שאין צו חסרון מלאכה,
 כן לכסי מילת סוסים
 עונן טושיע ח"מ סי' שטושיע
 מעומות דובין, מ"ט
 דעתם גזולת ליכא יאוש,
 דיון לדע מלך שקליה
 אולת אלמנה הוא, אלכ
 סמג גניזה ליכא יאוש,
 דקבר משכנתא ליה לגנב
 (טו) ובעי"ז קדושין (ב).
 דהאנס. ממסן דיעיה
 דמי (לע"ז טו). הקדשן
 הקדשן. ואסור ליהנות
 (טו). ותרויכות תרומה.
 חסור לור"ס (טו).

ולא אמרן אלא חד אבא בתרי א. ווא"מ והא לעיל שרי להפקעת
 הלוואה ווא"מ מפסידים אותו הרבה שאם היה רוצה יכול
 לכפור וי"ל דמכל מקום לא משמתינן ליה כיון שאין משלם על ידם
 אלא מה שחייב לו: **ל"ב** משום דינא דבר מצרא. פירשמי
 צפרק המקבל (צ"מ דף קא:):
עד דמקבל עירויה ב'ו. אומר ר"מ
 דהיינו דוקא כשישראל רוצה
 ליתן לו כמו שנתן לו העכו"ם אבל אם
 העכו"ם רוצה ליתן לו יותר * אין
 להפסיד צביזל קן:

תנא ואם נפא ב'ו. מפורש לעיל
 צמרוזה (דף טו. סו. *):

רבה אומר בידוע נמי מהצוקת.
 והא דלמרא צמרוזה (לעיל
 דף סמ). ואף רבי אלעזר סבר חיוביה
 לאתר יאוש כ'ו עד פירקין ודלמא
 דשמעי' דליאש הא פירכא לא אתי
 אליבא דרבה דליהו לא מפליג מדי
 זין סתם לידוע: **ל"ג** שאין יאוש
 אבועלים מתנינן אה. אין מגייה המשנה
 אלא כך מפרש שלא נתייאשו הבעלים
 בלכס אפילו אומרים שנתיאשו:
ה"י גזלן. ואפי' למ"ד (א) לטטים
 מוויין גנב הוא לענין שמשלם
 כפל אכל מ"מ גזלן הוא דמקרי:
ל"ד הגנב והגזלן. ומשום דמיטמר
 מאינשי קרי ליה גנב אע"ג
 דלא משלם כפל למ"ד (סס) גזלן הוא:
 דתקנה

א"ר יוחנן בן ברוקה גאמנת אשה או קטן לומר מכאן יצא נחיל זה וימחלך
 בתוך שדה חבירו להציל את נחילו ואם הזיק משלם מה שהזיק אבל לא
 יקוץ את סוכו על מנת ליתן את הדמים ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן
 ברוקה אומר אף קוצין ונותן את הדמים: **ג"ו** תנא אם נטל מחזיר לבעלים
 הראשונים קסבר * יאוש כדי לא קני ומעיקרא באיסורא אתא לידיה ואיכא
 דאמרי * אם בא להחזיר יחזיר לבעלים ראשונים מ"ט * יאוש כדי קני מיהו
 אי אמר אי אפשי בממון שאינו שלי מחזיר לבעלים הראשונים: הרי אלו
 שלו מפני שהבעלים כו': אמר * רב אשי * לא שנו אלא לטטים עובר כוכבים
 אבל ליסטים ישראל לא סבר למחר נקיטנא ליה בדינא מתקף לה רב יוסף
 * אדרבה איכא מסתברא עכו"ם דדייני * בגיית לא מייאש ישראל כיון
 דאמרי מימר מייאש אלא אי איתמר אסיפא איתמר המציל מן העכו"ם
 ומן הלסטים אם נתייאשו הבעלים אין * סתמא לא לא שנו אלא עכו"ם
 משום דדייני בגיית אבל לטטים ישראל כיון דאמרי מימר מייאש * תנן
 התם עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן ושל עבדן אין מחשבה
 מטמאתן של גזלן אין מחשבה מטמאתן ושל גנב מחשבה מטמאתן
 ר"ש אומר * חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן של גנב אין
 מחשבה מטמאתן לפי שלא נתייאשו הבעלים אמר עולא מחלוקת בסתם
 אבל בידוע דברי הכל יאוש קני רבה אמר בידוע נמי מחלוקת א"ל אביי
 לרבה לא תיפלוג עליה דעולא דתנן במתני' בוותיה לפי שלא נתייאשו
 הבעלים טעמא דלא נתייאשו הבעלים אבל נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו
 אמר ליה אנן לפי שאין יאוש לבעלים מתנינן לה תנן נטלו מוכסין חמורו כו'
 מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני
 הכא נמי בידוע דברי הכל אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא
 רבנן ולא ר"ש בלסטים מוויין ור"ש היא אי הכי היינו גזלן תרי גוויי גזלן ת"ש
 * הגנב והגזלן והאנס הקדשן הקדשן ותרומותן תרומה ומעשרותן מעשר מני אי
 רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי
 בידוע דברי הכל היא אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא
 רבנן ולא ר"ש הכא נמי בלסטים מוויין ור' שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי
 גוויי גזלן ואי בעית אימא הא מתניתא רבי היא דתניא רבי אמר גנב כגזלן
 מוכס: אנס. דקמני גבי גזלן הוי חמסן דהייז זוי: וכי שמעון היא. דלמרא גזלן קני:
 וקיימא

אפומא דהד ונמלא שהפסידו שלא
 שאין יודעין לזון צמשפט: **זי** דוואר.
 ליה. על פי עד אחד אין מויליחין ממנו
 אכל מחייבין בעל דין שצוה
 דמגומחא אנסין צחוקה כמו

אפומא דחד ולא אמרן אלא חד * אבל בתרי
 לא וחד נמי לא אמרן אלא בדיני דמגומחא
 אבל בי דוואר * אינהו נמי * (א) חד אמומתא שדו
 ליה אמר רב אשי כי הוינא בי * רב הונא
 איבעיא לן אדם חשוב דסמכי עליה כבי תרי
 מפקי ממונא אפומיה ולא איבעי ליה
 לאסהורי או דלמא כיון דאדם חשוב הוא
 לא מצי משתמיט להו ומצי לאסהורי תיקו
 אמר רב אשי האי בר ישראל דובין ליה ארעא
 לעובר כוכבים אמצרא דבר ישראל חברה
 משמתינן ליה מאי טעמא אי נימא משום
 דינא דבר מצרא * והאמר מר * זבין מעכו"ם
 יובין לעכו"ם ליכא משום דינא דבר מצרא
 אלא * דאמרי' ליה ארבעית לי אריא אמצרא
 * משמתינן ליה עד דקביל עליה כל אונסא
 דאתי מחמתיה: **ב"ג** * נטלו מוכסין את
 חמורו ונתנו לו חמור אחר נטלו לטמים את
 כסותו ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו
 מפני שהבעלים מתייאשין מהן: * המציל
 מן הנחר או מן הגיים או מן הלסטיין אם
 נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו וכן נחיל
 של דבורים אם נתייאשו הרי אלו שלו
 ואלא למוכס: **גיווסא**. * צגאווה וצורוע:
אמרי מימר. לא ותן לו ואין חובטין
 צמלקות. לשון אחר דלמרי לגגול מי
 יימר דקאמרת הכל עדים שגנבו
 מנך: **מחשבתו מטמאתן**. חישב
 עליהם דדבר שאין צו חסרון מלאכה
 כגון * ולעצמא ולמטה ירדו לטומאה
 מ"ד: **ושל עבדן**. שאומנותו צדק
 סתמיה למריה הלך אין מחשבתו
 מחשבה שאם יצאו בני אדם לקנותו
 ימכרו להן ונמלא שסופן למנעלין
 ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכך: **של**
גזלן אין **מחשבתו מטמאתן**. דלאו
 ידיה הוא דכיון דידע מלך שקליה
 ובי אין חלפסיד בשביל
 כן. עין צ"ב דף קא ע"א
 חוס' ד"ה ולא לטפרי:

(א) ז"ל רב כהנא וכן הוא
 גירסת הראש"ש, (ב) צ"מ
 קא: (ג) ז"ל דלמרא
 יע"ז: (ד) גזלן טו.
 (ה) ז"ל רב אשי וכן הוא
 גירס' הראש"ש (ו) ומפירשי'
 צ"מ ל: ד"ה דני דמגומחא
 נראה דגמג הכא גומחא
 ע"ש ופירשי' דהכא וז"ע
 קלמ וני הערוך צדק גמ
 צ' לדני גמתי פי כח
 גיאות בלי טענה: (ז) לעיל
 טו: מלס פ"ו מ"מ,
 (ח) וקדושין ע"ג: (ט) לעיל
 טו. (י) ס"א א"יטו,
 (יא) ד"ה אמרן.

הגהות הב"ח

(א) גבי איהו נמי אחר
 מומחה שד: (ב) רש"י
 ד"ה מחשבתו וכו' ונלכח.
 י"ב ע"ל דף ק ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' קסבר יאוש כדי לא
 קני. תמוה לי נכונות לעיל
 דף טו ע"ב דהקשה אמי
 לר"י מנחות על גבי
 וכו' הא מתינתא דהכא
 מוכח כר"י דע"כ יאוש
 נחוד לא קני: שם ל"ש
 אלא לטמים עכו"ם. עין
 עירובין דף סב ע"א תורה
 ג' נ: רש"י ד"ה הרי
 אלו שלו וכו' ושינוי
 רשות. ק"ל דל"כ האך
 אמרי' גנבי קסבר יאוש
 כדי ליק הא הרי יאוש
 ושינוי רשות אלא ע"כ דלא
 מקמי שינוי רשות כמי'
 חוס' לעיל דף טו וז'
 דקסבר * דהוספד פליגי
 מנתי וביחיהא מנתי ק"ל
 דמקמי שינוי רשות א"כ
 און אמרי' א"ל אלא וכו'
 מ"ט יאוש כדי קני הא י"ל
 ד"ל מנתי דמקמי ש"ד
 וז"ע: שם ר"ה גבויא
 בנאות. כ"ש צ"מ דף ל'
 ע"כ הייא הגי כלן גומח
 וערוך ערך מנמחה הגי'
 דניו דמגומחא ופי' דדנין
 גנסות: תוס' ד"ה עך
 וכו' אין חלפסיד בשביל
 כן. עין צ"ב דף קא ע"א
 חוס' ד"ה ולא לטפרי:

רבינו הגנאל

לא אמרן אלא בדיני
 דמגומחא. פי דין של
 אומות העולם של
 הדיוטות שדיני בגסות,
 כדאמרין בגמ' נטלו
 מוכסין, לא שנו אלא
 בליסטים גוי דדיני ביתי,
 פי שדיני שבטא בשמא
 ובשרד ובאונס בנאל
 ובנאות, ולא מיאש. אבל
 בליסטים גוי דדיני ביתי,
 מיתוי ליה לבית דין אומר
 בית דין מי יימר דהאי
 ליסטים הוא ומי יימר שיה
 חמורן אישוי מיאש דאמר
 מי יימר דמחייב ליה בי
 דנא. וכיון דמיאש מותר
 ליקח מליסטים ישראל.
 גויים דדיני בגיית. פי כח
 גביאות בלא טענה.